-៦-

ឧត្តមគតិលោកចៅហ្វាយគុយ

លោកតាម៉ង់ស្លាប់ដោយអាថ៌កំបាំង, ហ៊ឹនឯកកៀសខ្លួនរស់ចេញពីកងទ័ព, ទេសាសោមត្រូវស្លាប់ក្នុងក្រញាំចោរយួនអុងឡូវ ។

ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនេះធ្វើឲ្យភូឈ្មួយគង់ញញឹមបិទមាត់មិនជិត ព្រោះគោលដៅក្បត់ជាតិរបស់គាត់ជិតបានសំរេចជោគជ័យហើយ ។ ឥឡូវនេះជនអសិរពិសកំពុងតែរាវរកមធ្យោបាយ ដើម្បីសម្លាប់លោកចៅហ្វាយគុយ ដែលជាអ្នកមានគុណធ្លាប់ចិញ្ចឹមក្បាល និងលើកដម្កើងបុណ្យស័ក្តិវាឲ្យមានឋានៈដល់កំពូលទៀតផង ។

លោកចៅហ្វាយគុយពុំដឹងថាភូឈ្មួយគង់ ជាជនក្រពើវង្វេងបឹង បង្កប់គំនិតខ្មៅងងឹត ក្នុងគោលបំណងសម្លាប់លោកសងគុណទេ ។ ពិតមែនតែលោកបានបាត់បង់សហការីដ៏ជំនាញបីរូប ដែលសកម្មភាពវាយកំចាត់ចោរយួនរបស់លោកនៅតែមានចលនារស់រវើកជានិច្ច ។ លោកបានសំរេចក្នុងចិត្តជាស្រេចថា «ករណីរបស់លោកគឺ គឺដេញកំចាត់ខ្មាំង ឲ្យអស់ពីប្រទេសជាតិ ទោះបីស្លាប់រស់ក៏មិនរាថយជាដាច់ខាត» ។

ពេលនោះ នៅក្នុងទីរួមខេត្តព្រះត្រពាំង យួនអុងឡូវបានចេញប្រកាសបិទគ្រប់ទិសទីថា «បើអ្នកណាចាប់ចៅហ្វាយគុយបាន វានឹងឲ្យរង្វាន់តាមសេចក្តីត្រូវការហើយលើកតាំងឲ្យធ្វើជាម្ចាស់ស្រុកទៀតផង»...

យួនបានប្តូរផ្លាស់មធ្យោបាយ ពីសំណាក់មួយទៅសំណាក់មួយ ដើម្បីធ្វើសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រជាមួយចៅហ្វាយគុយ ។ ព្រោះវាយល់ថា អតីតប្រមុខខេត្តព្រះត្រពាំង ស្រឡាញ់ប្រជារាស្ត្រណាស់ គាត់ពិតជាហ៊ានបូជាជីវិតគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីរាស្ត្ររស់ពុំខាន ។ ដូច្នេះវាចេញប្រកាសរួច ក៏តាំងបញ្ជាពលទាហានឲ្យឈប់ចេញច្បាំងហើយដើរកាប់សម្លាប់ធ្វើបាបរាស្ត្រខ្មែរយ៉ាងឃោរឃៅព្រៃផ្សៃ ។ វាបានប្រកាសទៀតថា សកម្មភាពដ៏សាហាវដែលពួកវាលើកយកមកអនុវត្តពេលនេះ បញ្ចប់ទៅបាន លុះត្រាតែចៅហ្វាយគុយហ៊ានយកជីវិតមកប្តូរស្លាប់ ។

ដោយអត់ទ្រាំនឹងការឈឺចាប់ យ៉ាងខ្លោចផ្សាររបស់ប្រជាជនខ្មែរស្លូតត្រង់ពុំបាន លោកចៅហ្វាយគុយ ក៏សុខចិត្តធ្វើពលិកម្មគ្រប់បែបយ៉ាង ដោយចូលខ្លួនឲ្យសត្រូវយួនចាប់ទាំងរស់តែម្តង ។

មេទ័ពអុងឡូវ កាលបើឃើញលោកចៅហ្វាយគុយ ព្រមទម្លាក់កន្ទុយចុះញ៉ម

ហើយ ក៏ស្ទុះមកទទួលយ៉ាងរាក់ទាក់ ព្រមទាំងហាមឃាត់ពលទាហាន មិនឲ្យប៉ះពាក់ខ្លួនគាត់យ៉ាងដាច់ខាត ។

មេទ័ពឃួនអញ្ជើញលោកចៅហ្វាយគុយ ចូលទៅដល់ក្នុងជំរំហើយ ក៏ពោលពាក្យដោយបញ្ចេញឫទ្ធិស្តីយ៉ាងទន់ភ្លន់ថា ៖

- មនុស្សយើង បើគិតឲ្យសព្វគ្រប់ទៅ មិនគួរទាស់ទែងខ្វែងគំនិតកាប់សម្លាប់បង្ហូរឈាមគ្នាសោះ ។ ខ្ញុំមកនេះ ក៏ព្រោះតែទទួលបញ្ជាពីព្រះចៅក្រុងវ៉េ ឲ្យមកចងមិត្តភាពជាមួយនឹងលោកដែរ ។ បើបានលោកយល់ព្រមយ៉ាងនេះ ខ្ញុំសន្យាថា មិនបោះបង់មនុស្សមានចិត្តស្មោះត្រង់ ដូចលោកចោលយ៉ាងដាច់ខាត ។

លោកចៅហ្វាយគុយរក្សាទឹកមុខធម្មតា ហើយឆ្លើយតបទៅឆ្កែបំរើព្រះចៅក្រុងវ៉េវិញថា ៖

- លោកមានប្រសាសន៍នេះពិតជាត្រូវមែន ! នៅក្រោមមេឃលើដីនេះ គ្មានអ្នកណាម្នាក់ចង់កាន់អាវុធបង្ហូរឈាមគ្នានោះទេ ។ ប៉ុន្តែពេលវេលាតម្រូវឲ្យហើយ ទោះបីគេចក៏មិនផុតដែរ ។ ខ្ញុំចូលខ្លួនមកនេះ ដើម្បីប្រគល់ជូនលោកសំរេចតាមសេចក្តីត្រូវការ តែសុំឲ្យលោកឈប់ប្រព្រឹត្តអំពើព្រៃផ្សៃទៅលើប្រជារាស្ត្រស្លូតត្រង់របស់ខ្ញុំ ចាប់តាំងពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

មេទ័ពអុងឡូវឮសំណូមពររបស់លោកចៅហ្វាយគុយ ក៏ញញឹមងក់ក្បាលយល់ព្រម ហើយបន្លឺពាក្យថា ៖

- សេចក្តីត្រូវការរបស់លោកក្នុងពេលនេះ ស្រួលនឹងបញ្ចប់ណាស់ គឺស្ថិតនៅលើលោកនិងខ្ញុំពិគ្រោះគ្នាតែពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ បំណងរបស់ខ្ញុំចង់តែងតាំងលោកឲ្យធ្វើជាតំណាងប្រជារាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់លើដែនដីកម្ពុជាក្រោមនេះ ព្រោះលោកជាមនុស្សម្នាក់ ដែលមានប្រជាប្រិយភាពពុំអាចរកបានឡើយ ។

លោកចៅហ្វាយគុយគ្រវីក្បាលឆ្លើយបដិសេធយ៉ាងបន្ទាន់ ៖

- ខ្ញុំសុំមិនទទួលដំណែងអ្វីទាំងអស់ ! សូមលោកប្រគល់តំណែងនេះទៅឲ្យសហការីខ្លះ ដែលលោកបានគ្រោងទុកមកជាយូហើយនោះចុះ !

- លោកបដិសេធអីចឹងមិនបានទេ ! ព្រោះនេះជាបញ្ជាដាច់ណាត់របស់ព្រះចៅក្រុងវ៉េណា ។ ចំណែកភូឈ្មួយគង់ ដែលលោកចង់និយាយអម្បាញ់មិញនេះ គឺខ្ញុំមានមុខការម៉្យាង ឲ្យគេធ្វើរួចទៅហើយ ។

ពេលនេះលោកចៅហ្វាយគុយ រឹតតែយល់ច្បាស់ពីក្រយៅក្បត់ជាតិរបស់ភូ-ឈ្មួយគង់ ដែលលក់ក្បាលបំរើសត្រូវប្រទេសជាតិ ប្រឌិតឧបាយកលខ្មៅងងឹតសម្លាប់តែគ្នាឯង ឲ្យមានភាពទន់ខ្សោយ រហូតធ្លាក់ដល់កិរិតទាបបំផុតដូចសព្វថ្ងៃនេះ ។

លោកចៅហ្វាយគុយឈឺចាប់ក្នុងខ្លួនខ្លាំងណាស់ ចំពោះជនដែលមានឈាមជ័រជាខ្មែរ ហើយក្បត់ខ្មែរយ៉ាងនេះ ។ ទីបំផុតលោកក៏សំរេចចិត្ត ព្រមរស់នៅជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងជំរំទ័ពយួន ដើម្បីរកឱកាសជំរះបញ្ជីជនក្បត់ជាតិ សងបំណុលឈាម និងគំនុំឈឺចាប់របស់តាម៉ង់, ហ៊ឹនឯក, ទេសាសោម ព្រមទាំងប្រជារាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់ ដែលបានធ្វើពលិកម្មដោយស្មោះអស់ពីដួងចិត្ត ក្នុងការបំរើប្រទេសជាតិមាតុភូមិ ។

មេទ័ពអុងឡូវ ឃើញលោកចៅហ្វាយគុយ យល់ព្រមទទួលរស់នៅតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់គេហើយ គេក៏រំលឹកឡើងរឿងអតីតកាលដ៏ជូរចត់មួយ មកបញ្ជាក់បន្ថែមទៀត ៖

– ជនជាតិខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរណាស់ ដែលបានចាប់ដៃរួមលោហិតជាមួយជនជាតិរបស់លោក ។ រឿងនេះមិនខុសពីសម័យមុន ដែលព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី២ ទទួលព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រីកូជិនស៊ិន, បុត្រីទី៨របស់ព្រះចៅយ៉ាឡុងយើងធ្វើជាម-ហេសីដែរ ។ កាលនោះគឺ ព្រះអង្គចង់រឹតចំណងមិត្តភាពរវាងប្រទេសយើងទាំងពីរ ដូចលោកអីចឹងដែរណា៎ !...

ភាសានេះ ធ្វើឲ្យលោកចៅហ្វាយគុយក្តៅឆួលចុងច្រមុះស្ទើរទប់កំហឹងពុំបាន ។ តែលោកខំអត់សង្កត់ចិត្តមួយរយៈទៀតសិន ដើម្បីជំរះបញ្ជីជាមួយពួកវា ក្នុងថ្ងៃណាមួយខាងមុខនេះ ។

មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះចៅក្រុងវ៉េក៏អស់រាជ្យ ធ្លាក់ទៅលើដៃស្តេចយួនម្នាក់ទៀតឈ្មោះព្រះចៅមិញម៉ាង ក្នុងឆ្នាំ១៨២១ ។ ស្តេចក្រោយនេះកាចសាហាវណាស់ គ្រាន់តែឡើងគ្រប់គ្រងរាជ្យសម្បត្តិភ្លាម ក៏ចេញបញ្ជាដាច់ណាត់ ប្រាប់បណ្តារាស្ត្រខ្មែររស់នៅលើទឹកដីកម្ពុជាក្រោមទាំងមូល ឲ្យផ្លាស់ប្តូរទំនៀមទំលាប់ និងច្បាប់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយគោរពដើរតាមប្រពៃណីនិងទំនៀមទំលាប់របស់ជនជាតិយួនទាំងអស់ ។

សេចក្តីប្រកាសរបស់ព្រះចៅយួនមានដូចតទៅ ៖

លោកសង្ឃគ្រប់វត្ត និងប្រជារាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់ ដែលរស់នៅលើកូសាំងស៊ីន ត្រូវតែគោរពតាមច្បាប់បញ្ញត្តិរបស់យើងជាដាច់ខាត ។

១- លោកសង្ឃខ្មែរ ត្រូវស្លៀកពាក់តាមរបៀបលោកសង្ឃយួន ត្រូវកោរសក់ទុកចិញ្ចើម ហើយឆាន់បាយពេលល្ងាច ដូចជារាស្ត្រធម្មតា ។ ត្រូវស្លៀកខោជើងពីរ ពាក់អាវផាយយកត្រង់ពណ៌ឈាមជ្រូក ។ ពេលសូត្រធម៌ម្តងត្រូវវាយត្រដោកផង ។

២- រាស្ត្រខ្មែរទាំងស្រីប្រុស ត្រូវទុកសក់ឲ្យវែងដល់ចង្កេះ ហើយបួងធ្វើជាកំ

ប៉ោយឲ្យបានគ្រប់ៗគ្នាទាំងអស់ ។

បើលោកសង្ឃ ឬខ្មែរណាម្នាក់មិនស្តាប់តាមបញ្ជាយើងជាព្រះចៅយួន នឹងត្រូវប្រហារជីវិតអស់មួយពូជជាកំហិត ។

សេចក្តីប្រកាសយ៉ាងច្រាសជើងរបស់ព្រះចៅមិញម៉ាង ធ្វើឲ្យប្រជារាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់ ដែលរស់នៅលើដែនដីកម្ពុជាក្រោម ក្តៅក្រហាយយ៉ាងខ្លាំង នាំគ្នាក្រោកឈរឡើង ធ្វើបាតុកម្មទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពគ្រប់ទីកន្លែង ។

ព្រះសង្ឃខ្មែរទាំង៥០៧វត្ត បានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ ផ្ញើទៅជូនលោកចៅ-ហ្វាយគុយ ដើម្បីប្រឆាំងតវ៉ានឹងអំណាចផ្តាច់ការរបស់ស្តេចយួនលើព្រះពុទ្ធសា-សនាខ្មែរ ។

រឿងនេះ លោកចៅហ្វាយគុយបានចេញមុខ ធ្វើការតវ៉ាជាមួយមេទ័ពយួនអុងឡូវ សុំមិនឲ្យផ្លាស់ប្តូររបបគ្រប់គ្រងរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរ ជាច្រើនលើកច្រើនគ្រាណាស់មកហើយ តែពុំបានសំរេចតាមបំណងសោះ ។

ឥឡូវនេះ លោកចៅហ្វាយគុយប្តេជ្ញាចិត្តចូលទៅជួបលោកមេទ័ពអុងឡូវ ជាចុងក្រោយបង្អស់ម្តងទៀត ទោះបីត្រូវចាប់អង្គុំសាច់ទាំងរស់ក៏មិនរាថយដែរ ។

គ្រាន់តែឃើញលោកចៅហ្វាយគុយចូលទៅដល់ក្នុងជំរំភ្លាម មេទ័ពយួនអុងឡូវក៏ជំឡើងធ្មេញយ៉ាងសាហាវ សម្លក់អ្នកតំណាងប្រជារាស្ត្រខ្មែរដោយអាការៈធុញទ្រាន់ជាទីបំផុត ។

អាកប្បកិរិយានេះធ្វើឲ្យលោកចៅហ្វាយគុយ នឹកខ្ញាញ់ក្នុងចិត្តជាខ្លាំង ប៉ុន្តែកាលៈទេសៈតម្រូវហើយ គាត់ក៏ខាំមាត់សង្កត់ចិត្ត ឱនមុខទទួលការអាម៉ាស់ ពោលពាក្យអង្វរវាដោយទន់ភ្លន់ ៖

- លោកមេទ័ពជាទីគោរព ! ក្នុងនាមខ្ញុំជាអ្នកតំណាងឲ្យបងប្អូនខ្មែរ និងព្រះសង្ឃទាំងអស់នៅលើដែនដីកម្ពុជាក្រោមនេះ ខ្ញុំសូមលោកមេត្តាអនុញ្ញាតធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ ផ្ញើទៅថ្វាយព្រះចៅមិញម៉ាងវិញថា ប្រជារាស្ត្រខ្មែរនិងព្រះសង្ឃទាំងអស់ ពុំអាចអនុវត្តតាមបទបញ្ជាព្រះចៅបានឡើយ ។

មេទ័ពអុងឡូវស្តាប់ឮភ្លាមក៏ទះតុផាំង ស្ទុះក្រោកឡើងគ្រហឹមងឺលដូចខ្លាត្រូវរបួស ។ មួយសន្ទុះទើបស្រែកសន្ធប់ស្មារតីលោកអតីតប្រមុខខេត្តព្រះត្រពាំង ៖

- ហ៊ឺះ ! ខ្ញុំធុញទ្រាន់ណាស់, លោកនិយាយតែរឿងដដែលៗហ្នឹងរាប់រយដងទៅហើយ មិនចេះចប់សោះ ។ ឬមួយក៏លោកមិនចេះស្តាប់ភាសាខ្មែរទេ ខ្ញុំបានប្រាប់ហើយថា គ្មានអ្នកណាអាចជំទាស់នឹងបទបញ្ជាព្រះចៅក្រុងវ៉េបានទេ ។ ម្យ៉ាងទៀតគ្រាន់តែមានការផ្លាស់ប្តូរទំនៀមទំលាប់ និងរបៀបគ្រប់គ្រងបន្តិចបន្តួចប៉ុ-

ណ្ដឹង តើមានទៅទាស់ខុសអ្វី បានជាលោកចាំបាច់ឈឺឆ្អាលខ្លាំងដែម្ល៉េះ ?...

សំដីនេះធ្វើឲ្យលោកចៅហ្វាយគុយ ពុំអាចទប់កំហឹងដែលកំពុងឆេះពុះកញ្ច្រោលពេញដើមទ្រូងនោះ តទៅទៀបានឡើយ ។ លោកក្រោកឈរឡើងពើងទ្រូងនិយាយតបវិញ យ៉ាងអង់អាចក្លាហាន ៖

- លោកមេទ័ព ! សូមលោកជ្រាបឲ្យច្បាស់ថា បើលោកមិនព្រមប្រគល់សិទ្ធិសេរីភាព ទៅឲ្យប្រជារាស្ត្រខ្ញុំរស់តាមទម្លាប់ធម្មតាទេនោះ ខ្ញុំត្រូវតែប្ដូរស្លាប់ដើម្បីប្រឆាំងតទល់នឹងបញ្ជាផ្ដាច់ការរបស់ព្រះចៅមិញម៉ាងជាដាច់ខាត ។

មេទ័ពយួនអុងឡូវឮសំដីសំរេចចិត្តជាចុងក្រោយរបស់លោកចៅហ្វាយគុយ ក៏ផ្ទុះសំណើចចំអកខួរជំរំ ។ មួយសន្ទុះធំ ទើបបើកក្រអូមមាត់បញ្ចេញសំដី ៖

- បើអីចឹងបានសេចក្ដីថា លោកធុញទ្រាន់នឹងការរស់នៅហើយឬ ?...

- ពិតប្រាកដណាស់ ! ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនមែនចង់ស្លាប់ មុនពេលព្រះអាទិត្យរះ ក្នុងទីងងឹតនោះដែរ ។ យ៉ាងណាមិញ ! ខ្ញុំស្លាប់គឺស្លាប់ដើម្បីជាតិខ្ញុំរស់ ។

មេទ័ពយួនអុងឡូវស្ដាប់សំដីលោកចៅហ្វាយគុយ ពុំយល់ន័យក៏បញ្ជាក់សួរជាបន្ទាន់ ៖

- លោកចង់និយាយអំពីអ្វី ? សូមមានប្រសាសន៍ឲ្យច្បាស់លាស់មក ព្រោះភាសាបង្កប់ន័យនេះ ខ្ញុំស្ដាប់មិនបានទេ ។

ម្ដងនេះលោកចៅហ្វាយគុយមានប្រសាសន៍មួយម៉ាត់ៗយ៉ាងច្បាស់លាស់ ៖

- សំដីរបស់ខ្ញុំគ្មានបង្កប់ន័យអាថ៌កំបាំងអ្វីទេ គឺគ្រាន់តែចង់បញ្ជាក់ប្រាប់លោកថា ខ្លួនខ្ញុំមិនមែនចង់ស្លាប់ដោយឱបក្រសោបយកអយុត្តិធម៌ទៅជាមួយផងនោះទេ ។ បើមុននឹងស្លាប់ ត្រូវតែស្លាប់ដើម្បីជាតិខ្ញុំរស់ ទើបអាចបិទភ្នែកជិតទៅបាន ម៉េចលោកយល់ហើយឬនៅ ?

មេចោរយួនអុងឡូវ ហាក់យល់ន័យបន្តិច ក៏បញ្ជាក់សួរមួយប្រយោគទៀត ៖

-អូ !... លោកចង់ចោទថា ព្រះចៅក្រុងវៀជាជនអមនុស្សធម៌ផងឬ ? ហាស ! ហាស ! ហាស ! ប្រសើរណាស់ ដែលលោកហ៊ានយកជីវិតមកប្ដូរនឹងបញ្ជាដាច់ណាត់របស់ព្រះចៅយើងយ៉ាងនេះ ។ តើឥឡូវ លោកនៅត្រូវការអ្វីទៀតឆាប់និយាយឲ្យអស់មក ?...

- សំរាប់រូបខ្ញុំគឺគ្មានចង់បានអ្វី ក្រៅពីសុំឲ្យលោកលុបបំបាត់បញ្ជាដាច់ណាត់របស់ព្រះចៅមិញម៉ាង ដើម្បីទុកទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី និងព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរឲ្យនៅគង់វង្សដូចដើមវិញនោះឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅមុនពេលដែលខ្ញុំស្លាប់ ខ្ញុំសុំឲ្យលោកអនុញ្ញាតច្បាប់ឲ្យខ្ញុំពីរយ៉ាងដូចតទៅនេះ ៖

១- សូមលោកចេញប្រកាសជាធរមាន ប្រាប់ទៅបងប្អូនខ្មែរគ្រប់ភូមិស្រុកដែ

លរស់នៅលើដែនដីកម្ពុជាក្រោមនេះ ឲ្យបានជ្រាបគ្រប់ៗគ្នាថា ព្រះរាជបញ្ជាប្រះចៅក្រុងវ៉េ ទុកជាមោឃៈ, បងប្អូនខ្មែរត្រូវតែមានសិទ្ធិសេរីភាព ក្នុងការកាន់ទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី និងគោរពព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរឡើងវិញទាំងអស់ ។

២- ក្នុងខណៈដែលលោកបណ្ដើរខ្ញុំយកទៅសម្លាប់ ទោះបីកន្លែងណាឬដោយវិធីណាក៏ដោយ សូមលោកអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំ បានជួបមុខប្រជាជាតិចំនួនកន្លះម៉ោងជាមុនសិន ដើម្បីសំណេះសំណាលគ្នាឲ្យអស់ចិត្ត មុនពេលដែលត្រូវស្លាប់ ។

មេទ័ពយួនអុងឡូវស្ដាប់ឮហើយ ក៏ងក់ក្បាលញាប់ស្មេក បញ្ជាក់នូវការយល់ព្រមដោយមិនបាច់ព្រៀងទុក ៖

– ការសំរេចចិត្តរបស់លោកនេះប្រសើរមែន ! ខ្ញុំជឿជាក់ថាព្រះចៅក្រុងវ៉េមិនជំទាស់នឹងបំណងនេះទេ ។

មួយអាទិត្យក្រោយមក មេទ័ពយួនអុងឡូវបានចេញប្រកាសផ្ញើដំណឹងទៅឲ្យបងប្អូនខ្មែរគ្រប់ភូមិស្រុក និងព្រះសង្ឃទាំង៥០៧វត្ត ឲ្យបានជ្រាបពីការលប់បំបាត់ព្រះរាជបញ្ជារបស់ព្រះចៅមិញម៉ាងចោលចេញ ដោយទុកសិទ្ធិសេរីភាពឲ្យជនជាតិខ្មែរទាំងអស់រស់នៅដូចធម្មតា ព្រមទាំងបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ៖ លោកចៅហ្វាយគុយ ជាអ្នកធ្វើអន្តរាគមន៍ប្ដូរស្លាប់ក្នុងរឿងនេះ !

ដំណឹងនេះបានធ្វើឲ្យព្រះសង្ឃនិងប្រជារាស្ត្រខ្មែរសប្បាយរីករាយក្នុងចិត្តខ្លាំងណាស់ ។ ប៉ុន្តែមិនបានប៉ុន្មានថ្ងៃផង ក៏ត្រូវទទួលទុក្ខសោកវិយោគទៅវិញ ព្រោះលោកចៅហ្វាយគុយ ដែលជាអ្នកមានគុណទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពនោះ ត្រូវពួកយួនមួយចំនួនធំចាប់ដាក់ខ្នោះបណ្ដើរ យកទៅកាន់កន្លែងពិឃាតយ៉ាងអណោជអធ៌ម

ក្នុងខណៈនោះ បងប្អូនខ្មែរទាំងអស់បាននាំគ្នារត់មកពីគ្រប់ភូមិស្រុក ដើម្បីរង់ចាំក្បួនបណ្ដើរលោកចៅហ្វាយគុយ ហើយសំពះថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកដែលជាវីរបុរសខ្មែរដ៏គំរូ ក្នុងការធ្វើពលិកម្មដើម្បីប្រជារាស្ត្រ និងប្រទេសជាតិជាទីស្រឡាញ់ ។

បងប្អូនខ្មែរទាំងអស់ គ្រាន់តែក្រឡេកឃើញក្បួនបណ្ដើរលោកចៅហ្វាយគុយមកដល់ភ្លាម នឹកខ្លោចផ្សាក្នុងចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ទឹកភ្នែកហូរសស្រាក់មករហាមទាំងមិនដឹងខ្លួន ។ មានអ្នកខ្លះស្ទុះទៅឱបលោកវីរបុរស យំនៀលបោកខ្លួនដូចសត្វអក ធ្វើឲ្យលោកចៅហ្វាយគុយអត់ទ្រាំនឹងការបង្ហូរទឹកភ្នែកតបវិញពុំបានឡើយ ។

តាមឯកសាររបស់ព្រះតេជព្រះគុណ ព្រះទេពកុសល្ល ញាណឈឺន (គង់នៅវត្តសិរីលង្ការ ភ្នំពេញ ស្រុកកំណើតលោកនៅភូមិពិសី ខេត្តព្រះត្រពាំង) បានប–

ញាក់យ៉ាងច្បាស់ថា នៅមុនពេលប្រហារជីវិតលោកចៅហ្វាយគុយ ប្រជារាស្ត្រខ្មែរបាននាំគ្នារៀបចំគ្រឿងម្ហូបអាហារដាក់លើតុមួយយ៉ាងវែង ក្រាលសំពត់សពណ៌ប្រាក់ចាំងភ្លឺផ្លេក ហើយអញ្ជើញលោកចៅហ្វាយឲ្យចូលទៅទទួលទាន ព្រមទាំងមានព្រះសង្ឃជាច្រើនរយអង្គដែលនិមន្តមកសូត្រធម៌បញ្ជូនកុសលទៀតផង ។

លោកចៅហ្វាយគុយសំដែងការគួរសមនិងទឹកមុខញញឹមធម្មតា ទៅកាន់ព្រះសង្ឃនិងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ដើម្បីលាស្លាប់ជាចុងក្រោយបំផុត ។

បន្ទាប់ពីបានទទួលទានបាយបន្តិចបន្តួច តាមសេចក្ដីអញ្ជើញរបស់បងប្អូនខ្មែរជាទីស្រឡាញ់មក លោកចៅហ្វាយគុយក៏ក្រោកឈរឡើង ថ្លែងវាចាផ្ដែផ្ដាំបងប្អូនខ្មែរនិងព្រះសង្ឃជាទីគោរព ដែលមានសេចក្ដីដូចតទៅនេះ ៖

«ខ្ញុំរំភើបចិត្តខ្លាំងណាស់ ដែលបានជួបមុខបងប្អូនរួមលោហិតទាំងអស់ នៅមុនពេលខ្ញុំផុតជីវិតនេះ ។ ខ្ញុំសូមអភ័យទោស ពីសំណាក់បងប្អូនជាទីស្នេហា និងព្រះសង្ឃទាំងអស់ ដោយខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបាទពុំមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់នឹងបំរើជាតិមាតុភូមិ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំត្រូវតែបញ្ចប់ជីវិតជូនជាតិ ដោយពុំស្ដាយស្រណោះសោះឡើយ ។

ឥឡូវនេះ ទំនៀមទំលាប់ ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រពៃណីខ្មែរយើង ត្រូវទាមទារបានមកវិញហើយ ។ ហេតុនេះ សូមបងប្អូនរួមជាតិខ្មែរទាំងអស់ នាំគ្នាថែរក្សាឲ្យបានគង់វង្សរៀងរហូតតទៅ កុំឲ្យមានថ្ងៃផុតរលត់ឡើយ ។

សូមបងប្អូនចាំនិងយល់ឲ្យច្បាស់ថា ពូជខ្មែរយើងជាពូជអ្នកចម្បាំង ធ្លាប់មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីសុះសាយពេញសកលលោក ។ ហេតុនេះយើងត្រូវតែមានស្មារតីរឹងប៉ឹង រួមសាមគ្គីគ្នាជានិច្ច កុំជឿពាក្យចាក់រុកបោកប្រាសបំបែកបំបាក់របស់សត្រូវ ឬលក់ក្បាលបំរើនយោបាយដ៏ខ្មៅងងឹតរបស់វា ដោយគិតតែពីប្រយោជន៍បុណ្យស័ក្តិ មាសប្រាក់ផ្ទាល់ខ្លួននោះឲ្យសោះ ។

នៅទីបញ្ចប់នេះ ខ្ញុំជឿជាក់ថា ខ្ញុំម្នាក់ស្លាប់ទៅ នៅមានបងប្អូនកូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយជាច្រើនលាននាក់ទៀត ដែលមានឧត្តមគតិខ្ពង់ខ្ពស់ ហ៊ានប្ដូរជីវិត ដើម្បីការពារបូរណភាពទឹកដី សេរីភាព និងព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរឲ្យគង់វង្សពុំខាន ។

សូមបងប្អូនរស់នៅឲ្យបានសុខសប្បាយគ្រប់ៗគ្នាទាំងអស់ចុះ ខ្ញុំសូមលាស្លាប់ថ្ងៃនេះហើយ !...» ។

ប្រជារាស្ត្រនិងព្រះសង្ឃខ្មែរស្ដាប់សេចក្ដីផ្ដែផ្ដាំរបស់លោកចៅហ្វាយគុយចប់ក៏នឹកអាណោចអធ័មអួលណែននៅដើមទ្រូង ហូរទឹកភ្នែកស្រក់សស្រាក់ យំលាន់រងំដូចឃ្មុំក្រែបផ្កា ។ តែទោះបីជាយ៉ាងណា ក៏ទាហានយួនអុងឡូវមិនរវល់អើពើដែរ ។ គ្រាន់តែដល់ពេលវេលាដែលសន្យាភ្លាម ពួកវាក៏នាំគ្នាទៅស្ទុះចាប់អូសលោ

កចៅហ្វាយគុយ ចេញពីក្នុងចំណោមប្រជារាស្ត្រខ្មែរ បណ្តើរយកទៅចងឆ្កាងភ្ជាប់នឹងបង្គោលសសរមួយ ទាំងកណ្តាលថ្ងៃត្រង់ក្តៅស្មើរឆេះដី ។ រំពេជនោះ មេទ័ពអ៊ុងឡូវក៏ហូតដាវខ្វាកចេញពីស្រោម បញ្ចេញមុខសស្វាចមើលទៅគួរឲ្យព្រឺសាច់ ។ ជនកំណាចបញ្ចេញអាកប្បកិរិយាដូចជាស្រេកឃ្លានឈាម វិរបុរសខ្មែរខ្លាំងណាស់ ។ វាយារដាវគ្រវីរឹងៗបីបួនដង ក៏កាត់ផ្តាច់ក្បាលលោកចៅហ្វាយគុយដាច់ចេញពីដងខ្លួន ធ្លាក់ខ្ពោកទៅដី ឈាមហូរក្រហមច្រាល់ដូចចាក់ទឹកពីក្អម ។ រាស្ត្រខ្មែរដែលឈរនៅទីនោះ នាំគ្នាខ្ទប់មុខស្រែកទ្រហោយំទ្រហឹងអឺងអាប់ ព្រោះតែការសោកស្តាយវិរបុរសខ្មែរដ៏ជាទីគោរពនេះ ។

តាមឯកសារបញ្ជាក់ថា កន្លែងដែលយួនសម្លាប់លោកចៅហ្វាយគុយ គឺស្ថិតនៅមុខសាលាឃុំប៊ិនឌឹក ត្រង់មានដើមម្នាស់កាលដាំទន្ទឹមគ្នាពីរដើម ជាប់នឹងផ្លូវជាតិ ចាក់បណ្តោយពីខាងជើងទៅត្បូង (ឥឡូវនេះ នៅកន្លែងនោះ យួនបានធ្វើមន្ទីរឃោសនាការទៅហើយ) ។

បន្ទាប់ពីលោកចៅហ្វាយសឺន-គុយ បានបញ្ចប់បេសកកម្មជូនជាតិមាតុភូមិហើយ ប្រជារាស្ត្រនិងព្រះសង្ឃខ្មែរកម្ពុជាក្រោម បាននាំគ្នាសុំអនុញ្ញាតពីមេទ័ពយួនអ៊ុងឡូវ យកសពលោកចៅហ្វាយគុយ ទៅធ្វើបុណ្យយ៉ាងអធឹកអធម អស់រយៈពេល៧យប់៧ថ្ងៃ ទើបសំរេចចិត្តបញ្ចុះសពលោកក្នុងចេតិយវត្តពោធិសាលរាជ (នៅមុខព្រះវិហារ) ជារៀងរហូតដល់សព្វថ្ងៃ ។

មហាពលិកម្មដ៏ថ្លៃថ្លារបស់វិរបុរសសឺន-គុយ អតីតប្រមុខខេត្តព្រះត្រពាំង បានដាស់ស្មារតីកូនខ្មែរគ្រប់កាលសម័យទាំងអស់ ឲ្យដក់ជាប់នូវការឈឺចាប់ខ្លោចផ្សា ដែលសាបព្រោះចេញពីចោរយួន សត្រូវប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្មែរ ដោយគ្មានថ្ងៃនឹងបញ្ចប់បានឡើយ ។

⌘ ⌘

⌘

-៧-

គុណបំណាច់ភូឈ្មួយគង់

លោកចៅហ្វាយគុយបានទទួលមរណភាព ក្រោមសន្ទុះផ្លែដាវស្រួចឈាម របស់មេចោរយួនអុងឡូវទៅហើយ ។ អស្ចារ្យណាស់ !... មនុស្សល្អរស់មិនបាន យូរទេ !...

ចំណែកភូឈ្មួយគង់ ដែលជាជនក្បត់ លក់ក្បាលបំរើសត្រូវសួរពូជរបស់ប្រ ទេសជាតិនោះ តើត្រូវបានទទួលរង្វាន់កិត្តិយសណា ពីមេទ័ពយួនអុងឡូវដែរ ?...

យើងសាកល្បងតាមដានបន្តិចទៀតមើល...

ក្រោយពីបានសំរេចជោគជ័យគ្រប់បែបយ៉ាងហើយ មេទ័ពយួនអុងឡូវក៏រៀ បចំពិធីជប់លៀងមួយយ៉ាងគគ្រឹកគគ្រេង ដើម្បីតែងតាំងបុណ្យស័ក្តិជូនលោកភូ ឈ្មួយគង់ ឲ្យសមនឹងគុណបំណាច់ ដែលគាត់បានក្បត់ជាតិខ្មែរស្រឡាញ់ជាតិយួ ន ។

ពេលនោះភូឈ្មួយគង់សប្បាយចិត្តណាស់ ញញឹមស្ញេញស្ញាញដូចស្វា បិទ មាត់មិនជិតទេ ព្រោះគាត់សង្ឃឹមថា ផលថ្មីប្រាកដជាមានដល់គាត់នៅពេលខាងមុ ខនេះមិនខាន ។

ពិធីជប់លៀងបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងគគ្រឹកគគ្រេង អស់រយៈពេលមួយយប់មួ យថ្ងៃ ទើបមេទ័ពយួនអុងឡូវក្រោកឈរឡើងក្រពាត់ដៃនិយាយទៅកាន់ភូឈ្មួយ គង់ថា ៖

- សគុណរបស់លោកចំពោះជនជាតិខ្ញុំ មានទំហំធំធេងណាស់ ។ មួយជីវិត នេះ ខ្ញុំប្រាកដជាពុំអាចបំភ្លេចបានទេ !

ភូឈ្មួយគង់ស្តាប់ឮសំដីនេះ ក៏ស្ទុះភ្លែតទៅលុតជង្គង់សំពះនាយចៅហ្វាយថ្មី គានចរិតវង្វេងជាតិរបស់ខ្លួន ។

មេទ័ពយួនអុងឡូវដកដាវខ្វាកពីស្រោម គ្រវីគ្រវាត់ចុះឡើងគួរឲ្យស្រៀវសាច់ ព្រមទាំងស្រែកឡើងខ្លាំងៗថា ៖

- អញសងគុណឯងនឹងផ្លែដាវនេះ !... ដល់ឯងស្លាប់ទៅ ចាំអញធ្វើបុណ្យឲ្យ បានអឹកអធឹកអស្ចារ្យ !...

ភូឈ្មួយគង់ឃើញអាកប្បកិរិយាមេទ័ពយួន ប្រែប្រួលឆាប់រហ័សយ៉ាងនេះ ព្រលឹងនៅចុងសក់ លុតជង្គង់ចុះឲ្យនក្បាលសំពះផ្ងោមៗ មាត់ភាវនាធម៌សុំរស់

ញាក់សាច់ញ័រខ្លួនទទ្រើក ។

ប៉ុន្តែរំពេចនោះ ផ្លែដាវដែលធ្លាប់តែប្រឡាក់ឈាមរបស់មេទ័ពយួនអុងឡូវ វាត់ខ្វាប់ដាច់ក្បាលភ្លូឈ្មួយគង់ ធ្លាក់ខ្លោកឈាមហូរត្របាញ់ ស្រោចលើធរណីក្រហមច្រាល ។

ពលទាហានយួនទាំងអស់ឃើញដូច្នោះ នាំគ្នាទះដៃស្រែកហ៊ោកងរំពង ដោយសប្បាយចិត្ត ចំពោះការវិនិច្ឆ័យទោសយ៉ាងត្រឹមត្រូវរបស់ចៅហ្វាយនាយ ។

សកម្មភាពទាំងនេះ បានបញ្ជាំងឲ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់ នូវគំនិតច្រាសជើងរបស់ចោរយួន ដែលបានចូលមកជាន់ឈ្លី ព្រះសង្ឃនិងនិងប្រជារាស្ត្រខ្មែរស្លូតត្រង់កម្ពុជាក្រោម យ៉ាងឃោរឃៅព្រៃផ្សៃជាទីបំផុត ។

ឥឡូវនេះ ភ្លើងសង្គ្រាមដ៏ចង្រៃនោះ កំពុងតែត្រូវពួកវាបង្កាត់ឲ្យឆេះរាលដាលចូលមកដែនដីកម្ពុជាកណ្ដាលយើងទៀតហើយ ។ ដូច្នេះ យើងជាកូនខ្មែរអ្នកស្នេហាជាតិទាំងអស់គ្នា ត្រូវតែក្រោកឈរឡើង វាយកំទេចអំពើព្រៃផ្សៃរបស់យួនគ្រប់ស្រទាប់ ឲ្យវិនាសផុតពូជ ចេញពីទឹកដីខ្មែរទាំងអស់ ដែលកាន់អព្យាក្រឹតនិយមព្រះពុទ្ធសាសនា ។៚

~ចប់~

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ១៩៧១

អ្នកនិពន្ធ

កែវ~សុវត្ថិ